

## **I. Klâsik Türk Edebiyatı Sempozyumu (Prof. Dr. Tunca Kortantamer Hatırasına) 25-26 Mayıs 2007 Kayseri**

Abdülkadir DAĞLAR\*

Son yıllarda Eski Türk Edebiyatı çalışmalarının nicelik ve nitelik bakımından büyük gelişme göstermiş olmasının temelinde şüphesiz, Fuad Köprülü ve hemen arkasından Ali Nihad Tarlan, Necmettin Halil Onan, Agâh Sırrı Levend, Fahir İz, Abdülkadir Karahan, Ali Alparslan, Hasibe Mazzoğlu gibi sahanın önde gelen hocalarının çalışmaları yer almaktadır. Bu hocalarla birlikte bilhassa ikinci kuşak diyebileceğimiz Haluk İpekten, Âmil Çelebioğlu, Mehmet Çavuşoğlu, Harun Tolasa, Günay Kut, Tunca Kortantamer, İsmail Ünver, Mine Mengi, Cem Dilçin gibi öğrencilerinin sahayı çok yönlü saran gayretleri, Eski Türk Edebiyatı faaliyetlerinin sınırlarını genişletmiş ve bu sahada pek çok bilim adamı yetişmesine vesile olmuştur. Son çerçevede Nezahat Öztekin, Kemal Yavuz, Sabahattin Küçük, Mustafa İsen, Muhammet Nur Doğan, Mehmet Arslan, Namık Açıkgöz, Hüseyin Akkaya, Ahmet Atilla Şentürk, Cemal Kurnaz, Çetin Derdiyok, İskender Pala, Nihat Öztoprak, Hatice Aynur, Atabey Kılıç gibi üçüncü bir kuşaktan da söz etmek mümkün olsa gerektir. Sahanın günümüzdeki araştırmacıları bir yolla bu ekollerden beslenmektedir.

Prof. Dr. Tunca Kortantamer, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Türkoloji Bölümü ile Almanya'da almış olduğu çok yönlü eğitimlerle klâsik Türk edebiyatına hem geleneksel hem de modern açılardan bakabilen, edebiyat araştırmalarında disiplinlerarası metotla tüm sosyal bilimlerden istifadenin gereğine ve önemine inanan, yaptığı çalışmalarla da bunu ispatlayan, sahanın yetiştirmiş olduğu ender şahsiyetlerden biridir. Bu alanda önemli hizmetler vererek 24 Ağustos 2002 tarihinde aramızdan ayrılan Kortantamer'i, vefatının 5. yıldönümünde anmak amacıyla Erciyes Üniversitesi Klâsik Türk Edebiyatı Topluluğu'nun faaliyet programı çerçevesinde 25-26 Mayıs 2007 tarihlerinde Kayseri'de "I. Klâsik Türk Edebiyatı Sempozyumu (Prof. Dr. Tunca Kortantamer Hatırasına)" başlıklı bir sempozyum düzenlendi.

Erciyes Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi'nden Doç. Dr. Atabey Kılıç başkanlığında Yrd. Doç. Dr. Ziya Aşar (Bozok Üniversitesi), Arş. Gör. Abdülkadir Dağlar (Er-

\* Arş. Gör., Erciyes Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü  
KAYSERİ. abdaglar@gmail.com

ciyes Üniversitesi), Arş. Gör. Kezban Paksoy (Erciyes Üniversitesi), Arş. Gör. Ahmet Tanyıldız (Bozok Üniversitesi) ve Okt. Zehra Gümüş (Erciyes Üniversitesi) tarafından düzenlenmiş olan sempozyuma Kortantamer'le yakınlığı bilinen, onunla bir şekilde akademik bağı olan veya ilgilendiği konularda çalışmaları bulunan araştırmacıların davet edildiği sempozyuma, çeşitli düzeylerde 20 bilim adamı katıldı.

Sempozyum, 25 Mayıs 2007 Cuma günü saat 09.00'da Prof. Dr. Tunca Kortantamer'in özgeçmişinin okunmasının ardından düzenleme kurulu adına başkan Doç. Dr. Atabey Kılıç'ın yaptığı kısa açılış konuşmasıyla başladı. Fen-Edebiyat Fakültesi dekanı Prof. Dr. Mehmet Gündüz'ün konuşmasının ardından, Kortantamer'in yakın arkadaşlarından Prof. Dr. Mine Mengi, "Tanıdığım Tunca Kortantamer" başlıklı bildirisini sundu.

Sempozyum tebliğlerinin konuları, Kortantamer'in hususi olarak ilgilendiği, çeşitli yollarla çalışma yaptığı veya yaptırdığı "Belâgat", "Metin Şerhi", "Usûl/Metot" olarak belirlenmiş. Bu çerçevede, tebliğlerin konularına göre dağılımı şu şekildedir:

1. Belâgat: Bildiğimiz kadarıyla Kortantamer, sağlığında belâgat üzerine ciddi manada eğilmiş, konu üzerine lisans ve yüksek lisans tezleri yaptırmış; özel olarak da, Arap filolojisinden Türk filolojisine belâgatın tarihini ele alan bir kitabın hazırlıklarını neredeyse tamamlamıştı.

Bu başlık altında, belâgatın tarihî gelişim sürecinde bilhassa Türk ilim ve edebiyat dünyasındaki etkileri, önemli belâgatçılar ve eserleri, Tanzimat'ın belâgat çalışmalarına etkisi ve belâgattan retoriğe geçiş sürecinde verilen eserler gibi konuların ele alınması tasarlanmıştır. Bu konuda Doç. Dr. Atabey Kılıç "Prof. Dr. Tunca Kortantamer'in Şerh ve Belâgata Dâir Dikkatleri", Arş. Gör. Ayşe Yıldız "Bazı Belâgat Kitaplarına Göre Secinin Tanım ve Tasnifi Üzerine Düşünceler", Arş. Gör. Esra Onur "Mecâmi'ü'l-Edeb'in Usûl-i Fesâhat Kısmı" ve Arş. Gör. Ahmet Tanyıldız "Belâgate İlk Adım: Kelimenin Fesâhati" başlıklı tebliğlerini sundular.

Belâgat üzerine sunulan tebliğler, genelde Tanzimat döneminde yazılan Türkçe belâgat kitaplarından hareketle hazırlanmıştır. Bu vesile ile Türkçe belâgatın Tanzimat dönemindeki yükselişi üzerinde konuşma fırsatı doğmuştur.

2. Metin Şerhi: Kortantamer, erbabının malumu "Teori Zemininde Metin Şerhi" başlıklı panoramik ve teorik, "Gül Kasidesi" başlıklı pratik şerh yazılarında metin şerhi ve tahlili konularında ne düşündüğünü, nasıl hareket edebileceğini ortaya koymuştur. Bunların yanında, edebî metinlerden hareketle yaptığı bazı çalışmalarında da şerhe bakış konusunda çeşitli ipuçları vermiştir. Kortantamer'e göre "şerh" in temel kaideleri olmakla birlikte, esas olan "metin" dir; her metin, ancak metnin kendine uygun yol veya yollarla şerh edilebilir. Bir metin şerh edilirken belki birden fazla metodun bir arada eklettik olarak kullanılması gerekebilir.

İslâm-Türk ilim ve edebiyat geleneklerinde metin şerhinin yeri, önemi, usûlü; metin şerhi ile ilgili verilen eserleri tavsif ve tasnif denemeleri, şerh geleneğinin önemli şârihleri ve eserleri gibi konuların bu başlık altında ele alınması tasarlanmıştır. Bu konuda ise Doç. Dr. Atabey Kılıç "Prof. Dr. Tunca Kortantamer'in Şerh ve Belâgata Dâir Dikkatleri", Öğr. Gör. Dr. Bilal Elbir "Surûrî'nin Şerh-i Şebistân-ı Hayâl'deki Şerh Metodu ve Hurûfluk Yansımaları", Öğr. Gör. Dr. Halil Çeltik

“Şerh-i Mütûn Profesörü Ömer Ferit Kam’ın Âsâr-ı Edebiye Tedkikatı Adlı Eseri”, Arş. Gör. Abdülkadir Dağlar “Vassâf Tarihi Şerhinden Hareketle Şerh Kaynakları Meselesi”, Arş. Gör. Kezban Paksoy “Bir Nutuk Şerhi”, Okt. Zehra Gümüüş “Klâsik Türk Edebiyatında Manzum Sözlük Şerhleri” ve Turgut Koçoğlu “Muhammed El-Hâc Muslî’nin ‘Şefik-nâme Şerhi’” isimli tebliğlerini sunmuşlardır.

Çeşitli şerh eserlerini ele alıp metot, muhteva ve kaynaklar açısından değerlendirmeye tabi tutan bu tebliğler ışığında geleneksel metin şerhinin ne idüğü ve sınırları bir kez daha tartışmaya açılmıştır.

3. Usûl/Metot: Eski Türk Edebiyatı sahası çalışanlarınca bilimsel ciddiyeti ve duruşundaki farklılıkla tanınan Kortantamer, ilmî bir araştırmanın mutlaka bir disiplin ve metot çerçevesinde yapılması gerektiği üzerinde ısrarla durmuş ve bu yönde bilhassa genç araştırmacılara ciddi ikazlarda bulunmuştu. Verdiği derslerde hem Doğu, hem de Batı’nın bilimsel perspektiflerini aktarmaya çalışmış; geleneksel bilgi ve usûlleri iyi hazmettikten sonra modern metotları da öğrenmek ve değerlendirmek gerektiğini telkin etmiştir.

Eski Türk Edebiyatı sahası çalışmalarında uygulanan, uygulanabilirliğine inanılan geleneksel ve modern araştırma metotları, çalışma disiplini ve prensipleri, saha meseleleri üzerinde farklı bakış açılarının bu genel çerçevede ele alınması düşünülmüştür. Bu konuda da Prof. Dr. İlhan Genç “Klâsik Türk Edebiyatı Metinlerini Anlamada Modern Yaklaşımlar”, Doç. Dr. İsmail Hakkı Aksoyak “Anadolu Sahasında İlk Mensur Şiir (bahr-ı tavil) Ahmed Paşa’nın mıdır?”, Yrd. Doç. Dr. Aydın Kırman “Dehhânî’nin İki Gazelindeki Tek Hikâyeyi Duygu Unsurları Bakımından Okumak”, Yrd. Doç. Dr. Ziya Avşar “Divan Şiiri Mahalli Bir Şiir midir”, Arş. Gör. Dr. İlyas Yazar “Klâsik Türk Edebiyatı Çalışmalarında Bilişim Teknolojisinden Yararlanma ve E-Kütüphâne Uygulamaları”, Arş. Gör. Furkan Öztürk “Osmanlı Şiirine Sanat Ontolojisiyle Yaklaşmak Üzerine”, Arş. Gör. Sibel Üst “Fuzûlî’nin ‘usanmaz mı’ Redifli Gazelinin Yapısalcılık Açısından İncelenmesi” ve Oğuzhan Şahin “Klâsik Edebiyat Ekseninde Anlamdan Anlam Bulanıklığına Bir Yolculuk” başlıklı tebliğlerini sunmuşlardır.

Başlıklarından da anlaşılacağı üzere, bu gruptaki dört tebliğ Eski Türk Edebiyatı sahasında modern teori, metot ve tekniklerin uygulanırılık imkânları ile ilgilidir. Diğer iki tebliğ de, saha meselelerini çeşitli bakış açıları ile yeniden sorgulama ve yorumlamaya çalışmıştır.

Sempozyum, öğleden önce 2 ve öğleden sonra 3 olmak üzere toplam 5 oturumla sona ermiştir. Oturumlar arasında verilen aralarda öğrenciler bilim adamları ile tanışma imkânı buldular ve tebliğler üzerinde fikir alışverişi yapma fırsatı elde ettiler. Saat 18.00’de biten son oturumun ardından gerçekleştirilen değerlendirme oturumunda, Prof. Dr. İlhan Genç, Doç. Dr. İsmail Hakkı Aksoyak, Doç. Dr. Atabey Kılıç ve Yrd. Doç. Dr. Ziya Avşar tarafından sempozyumun bir değerlendirmesi yapılmıştır.

Değerlendirmede, merhum Tunca Kortantamer’in ilgilendiği konular üzerinde bilim adamlarının, bilhassa genç araştırmacıların merak duymaları ve yazma ve nadir eserlerin bizzat kendilerinden hareketle çalışma yapabilmelerinin, sahanın geleceği açısından sevindirici olduğu üzerinde durulmuş; bunda, önceki yıllarda eski hocaların tavizsiz tutumlarına karşılık günümüzde genç araştırmacılara gösterilen hoşgörü-

nün olumlu etkilerinden bahsedilmiştir. Ancak, bununla birlikte genç araştırmacıların bu hoşgörü ortamında rehavete kapılmadan kendilerini bilgi ve tecrübe yönünden iyice donatmaları, ilmî ciddiyet ve disiplinden kesinlikle taviz vermemeleri gerektiğine önemle dikkat çekilmiştir.

Yapılan değerlendirmede, eski metinleri doğrudan modern yöntemlerle ele alınmanın birçok müşkili beraberinde getireceği üzerinde durulmuş, geleneksel ve modern teorilerin, araştırma metodlarının bir terkip içinde birlikte kullanılmasının sağlıklı ve emin bir yol olduğuna işaret edilmiştir.

Son birkaç yılda Erciyes Üniversitesi merkezli olarak düzenlenen sempozyumlar vasıtasıyla Türk filolojisi ve özellikle Eski Türk Edebiyatı çalışmalarının İstanbul, Ankara gibi büyük şehirlerden Kayseri merkezli olarak Anadolu'ya doğru hareketlenmesinin geleceğe dâir heyecan verici bir gelişme olduğuna dikkat çekilmiştir. Tunca Kortantamer ekolünün, lisanstan doktora onun öğrencisi olan Atabey Kılıç tarafından yaşatılmaya çalışılması ve bu anma sempozyumu vesilesiyle merhum Kortantamer'in hatırlanması bir kadirşinaslık örneği olarak değerlendirilmiştir. Ayrıca, Eski Türk Edebiyatı sahasına emeği geçen hocaların böyle özel sempozyumlarla anılmasının önemi, bunun yanında, sahanın özel konularını ele alan ve o konularda çalışan bilim adamlarını bir araya getiren daha özel çalışma gruplarının ve sempozyumların artmasının gerekliliği üzerinde durulmuştur.

Sempozyum akşamı saat 19.00-19.45 arasında İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Konferans Salonu'nda sempozyumun muhtevasına uygun olarak yine Klâsik Türk Edebiyatı Topluluğu tarafından düzenlenen "Ney Eşliğinde Klâsik Şiir Dinletisi" programı, yoğun geçen bilimsel toplantıların ardından katılımcılara ve dinleyicilere günün yorgunluğunu attırmış, keyifli dakikalar yaşatmıştır. Programın ikinci gününde Kayseri'nin tarihî mekânları ve Erciyes Dağı bir şehir turu ile misafir bilim adamlarına tanıtılmıştır.

Sonuçta, sempozyum programı boyunca düzenlenen faaliyetlerle, aynı konularda çalışan bilim adamları arasında bir diyalog ve yakınlaşma oluşmuş, öğrencilerin farklı hocaları tanıma ve dinleme fırsatları doğmuştur. Eski Türk Edebiyatı sahasında kendi çizgisini oluşturmuş bir ekol sayılan Tunca Kortantamer yeniden yâd edilmiş, bilhassa genç araştırmacıların yoğun ilgi ve dikkatlerine sunulmuştur. Bu organizasyon vesilesi ile, sahanın ekol hocalarının, kendilerinin hususi olarak ilgilendiği konular üzerinde özel sempozyumlarla anılmasının o konular üzerinde bir beyin fırtınası ortamının oluşmasına imkân tanyacağı anlaşılmıştır.

Sempozyumda sunulan bildiriler bir kitap halinde Erciyes Üniversitesi tarafından yayımlanacaktır.